

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 160/2025-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek [REDACTED]

zastúpených Mgr. Petrom Magdálikom, advokátom, Vajanského 1520, Galanta, proti rozsudkom Okresného súdu Galanta č. k. 35Cb/17/2021-83 z 25. apríla 2022, Krajského súdu v Trnave č. k. 31Cob/54/2022-122 z 18. apríla 2023 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/36/2023 z 31. októbra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľky sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. februára 2025 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru rozhodnutiami súdov v civilnom spore.

II.

2. Okresný súd ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom z apríla 2022 zaviazal žalované sťažovateľky zaplatiť žalujúcemu veriteľovi dlh 4 453,80 eur s úrokmi z omeškania zo zmluvy o podnikateľskom úvere. Zistil, že žalobca poskytol sťažovateľke 1 úver, ktorý mala splácať v mesačných splátkach a posledná splátka bola splatná vo februári 2020. Zodpovednosť sťažovateľky 2 vyvodil zo zabezpečovacieho charakteru prístúpenia k záväzku, keďže podľa dojednania zmluvy o úvere pristúpila k záväzku sťažovateľky 1. Dospel k záveru, že žalobca pri zosplatnení úveru nepostupoval v súlade so zmluvným dojednaním, podľa ktorého tak môže urobiť, ak dlžník neuhradí ktorúkoľvek splátku do 75 dní od jej splatnosti. Žalobca sťažovateľkám listom zo 6. júla 2017 oznámil, že sú v omeškani so splátkami splatnými 29. júna, júla a augusta 2017, no splátka splatná v júni bola splatná len 7 dní a zvyšné dve splátky

splatné ešte neboli. To súd zohľadnil pri nároku na úroky z omeškania, ktoré žalobcovi priznal z jednotlivých splátok od ich splatnosti, nie z celkovej predčasne zosplatennej výšky nesplateného úveru od predčasného zosplatenia. Nestotožnil sa s tvrdením sťažovateľiek, že po predčasnom zosplatení úveru stratili možnosť dlh uhrádzať v splátkach.

3. Proti tomu podali sťažovateľky odvolanie. Namietli, že žalobca neunesol dôkazné bremeno k dôvodnosti a výške nároku, keďže nepreukázal v žalobe tvrdené predčasné zosplatenie úveru. Žalobca netvrdil a ani nepreukázal, že nárok mu vznikol na základe splatnosti jednotlivých splátok. Ak by to tvrdil, išlo by o podstatnú zmenu rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe, o návrhu ktorej by musel súd rozhodnúť. Tým, že súd zmenil rozhodujúce skutkové tvrdenia žalobcu a nárok mu priznal na základe iných než v žalobe tvrdených skutočností, proti ktorým sa nemohli brániť, neprípustne nahradil procesnú aktivitu žalobcu. Namietli vyvodenie zodpovednosti sťažovateľky 2 zo zabezpečovacieho charakteru pristúpenia k záväzku. Poukazujú na to, že podľa § 533 Občianskeho zákonníka subjekt pristupuje k záväzku dlžníka bez jeho súhlasu. Keďže sťažovateľka 2 bola jedinou spoločníčkou a konateľkou sťažovateľky 1, konala za sťažovateľku 1 a obe sťažovateľky naraz podpísali úverovú zmluvu, súčasťou ktorej bolo dojednanie o pristúpení k záväzku, tak nešlo o pristúpenie k záväzku bez súhlasu dlžníka (sťažovateľky 1). Sťažovateľky namietli premlčanie splátok splatných v júni a júli 2017, keďže žaloba bola zo septembra 2021.

4. Krajský súd ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu. K námietke o zmene skutkových tvrdení a nahradení procesnej aktivity žalobcu uviedol, že ak okresný súd po závere o neúčinnom zosplatení úveru priznal žalobcovi úroky z omeškania podľa zmluvne dohodnutej splatnosti splátok, tak len hodnotil zistený skutkový stav. K tomu dodal, že v časti splatnosti príslušenstva išlo o rozhodnutie v prospech sťažovateľiek. K námietke o nesprávnom vyvodení zodpovednosti sťažovateľky 2 uviedol, že podľa § 533 Občianskeho zákonníka je predpokladom pristúpenia k záväzku písomná dohoda medzi veriteľom a pristupujúcim subjektom. Obe podmienky boli splnené. K tomu dodal, že súhlas dlžníka s pristúpením tretej osoby k jeho záväzku nespôsobuje neplatnosť pristúpenia. Na námietku premlčania krajský súd neprihliadol, keďže šlo o neprípustnú novotu v odvolacom konaní (procesná obrana neuplatnená pred okresným súdom), keďže sťažovateľky mali možnosť premlčanie namietnuť. Okresný súd v rámci predbežného právneho posúdenia po závere o dôvodnosti námietky sťažovateľiek o neúčinnom zosplatení uviedol, že bude mať vplyv len na úroky z omeškania.

5. Proti tomu podali sťažovateľky podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) dovolanie, keďže súdy im nesprávnym procesným postupom znemožnili uskutočňovať ich procesné práva v miere porušenia práva na spravodlivý proces. Krajskému súdu vytkli, že nenapravil v odvolaní vytknuté vady postupu okresného súdu. Namietli, že okresný súd rozhodol na základe iných než žalobcom v žalobe tvrdených rozhodujúcich skutočností, ktoré zmenil bez toho, aby žalobca navrhol zmenu žaloby. Žalobca netvrdil a nepreukázal, že mu nárok vznikol na základe postupnej splatnosti splátok, ale tvrdil, že mu vznikol na základe predčasného zosplatenia úveru, k čomu neunesol dôkazné bremeno. Nesúhlasili s argumentáciou súdov o pristúpení sťažovateľky 2 k záväzku sťažovateľky 1. Namietli premlčanie splátok splatných v júni a júli 2017.

6. Najvyšší súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením dovolanie sťažovateľiek odmietol, keďže v postupoch okresného a krajského súdu nezistil vadu zmätočnosti. Námietku o zmene žalobcom tvrdených skutočností okresným súdom považoval za nedôvodnú. Krajský súd zdôraznil,

že išlo o zisťovanie skutkového stavu a jeho hodnotenie. Podľa najvyššieho súdu nešlo o podstatnú zmenu alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností. Sťažovateľkami nerozporovaná skutočnosť, že do rozhodnutia okresného súdu dlh ani len čiastočne neplnili, vyplynula z dokazovania. K tomu doplnil, že nešlo o zmenu žaloby, keďže súd žalobcovi nepriznal viac, ako si uplatnil, a ani niečo, čo by nevyplynulo zo zisteného skutkového stavu. K námietke o premlčaní dvoch splátok uviedol, že záver krajského súdu o neprípustnosti tejto novoty v odvolacom konaní je správny. K tomu doplnil, že uplatnenie námietky premlčania podlieha zákonnej koncentrácii, t. j. možno ju uplatniť len do vyhlásenia uznesenia o skončení dokazovania. Sťažovateľky namietli premlčanie až v odvolaní, pričom netvrdili, že by túto námietku bez svojej viny nemohli uplatniť pred okresným súdom. K námietke o nesprávnej argumentácii súdov o pristúpení sťažovateľky 2 k záväzku sťažovateľky 1 uviedol, že správnosť právneho posúdenia by mohol preskúmať len na základe dovolania odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 421 CSP, ktoré sťažovateľky pre obmedzenie jeho prípustnosti majetkovým cenzom ani podať nemohli.

III.

7. Sťažovateľky namietajú porušenie svojho práva na spravodlivý súdny proces postupom okresného, krajského a najvyššieho súdu. Sťažovateľky opakujú odvoláciu a dovoláciu argumentáciu. Najvyššiemu súdu vytýkajú, že sa s v dovolaní namietnutými vadami zmätočnosti nevysporiadal a nenapravil ich. Namietajú, že tým, že okresný súd rozhodol na základe iných ako v žalobe tvrdených skutočností, im bolo znemožnené realizovať procesnú obranu, ktorú by mohli realizovať, len ak by žalobca v žalobe riadne opísal rozhodujúce skutočnosti. Namietajú, že súdy sťažovateľke 2 priznali postavenie zo zabezpečovacieho charakteru pristúpenia k záväzku, ktoré jej zo zákona nevyplýva, a tým jej zabránili uskutočňovať jej procesné práva, keďže súd poznajúci právo má postavenie subjektov vyhodnocovať v súlade so zákonom a prisudzovať im tomu zodpovedajúce práva. Namietajú, že námietku premlčania uplatnenú v odvolaní súdy nezohľadnili.

IV.

8. Odvolacia, dovolacia a ústavná argumentácia sťažovateľiek sú totožné. O odvolacích námietkach mal rozhodnúť a aj rozhodol krajský súd a o dovolacích námietkach mal rozhodnúť a aj rozhodol najvyšší súd. Tieto právomoci vylučujú právomoc ústavného súdu proti rozsudkom okresného a krajského súdu podľa § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), čo odôvodňuje odmietnutie ústavnej sťažnosti v tomto rozsahu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

9. V rozsahu proti uzneseniu najvyššieho súdu je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby táto interpretácia nebola svojvoľná, ale i formalistická a aby bola čo najústálenejšia (II. ÚS 65/2010). Treba súhlasiť s najvyšším súdom, že sťažovateľkami vymedzený dovolací dôvod vady zmätočnosti nebol dôvodný. Najvyšší súd

sa s dovolacími námietkami sťažovateľiek dostatočne zrozumiteľne, jasne a ústavne konformne vysporiadal. Sťažovateľky bez vecnej reakcie na konkrétne závery najvyššieho súdu vo vzťahu k ich dovolacím námietkam doslovne opakujú totožnú odvoláciu a dovoláciu argumentáciu.

10. Najvyšší súd sťažovateľkám vysvetlil, že nesprávna je ich úvaha o tom, že okresný súd bez návrhu žalobcu na zmenu žaloby rozhodol na základe iných ako v žalobe tvrdených skutočností. Správne konštatoval, že išlo o zisťovanie skutkového stavu. K tomu možno doplniť, že povinnosťou žalobcu je v žalobe opísať rozhodujúce skutkové skutočnosti. Nie je jeho povinnosťou vec aj správne právne posúdiť. Rozhodujúcimi skutkovými skutočnosťami žalobcom opísanými v žalobe bolo to, že sťažovateľke 1 poskytol úver, sťažovateľka 2 zabezpečila splácanie úveru, ktorý splácať prestali. Právne posúdenie toho, či žalobca úver zosplatnil v súlade so zmluvným dojednaním, bolo už úlohou súdu, nie žalobcu. Po právnom závere súdu o neúčinnom zosplatnení úveru bolo jeho úlohou právne posúdiť, či a aká časť žalobou uplatneného nároku je podľa zákona a zmluvných dojednaní dôvodná. Treba súhlasiť s najvyšším súdom, že okresný súd nepriznal žalobcovi viac, ako si uplatnil, ani nič, čo by vyplývalo z iných ako v žalobe opísaných skutkových skutočností.

11. Najvyšší súd správne konštatoval, že dovolacia námietka sťažovateľiek o nesúhlase so závermi súdov o pristúpení sťažovateľky 2 k záväzku sťažovateľky 1 smerovala k prieskumu správnosti právnych záverov súdov, ktorá nie je subsumovateľná pod sťažovateľkami vymedzený dovolací dôvod vady zmätočnosti. K tomu možno uviesť, že sťažovateľky v žiadnej z argumentácii nekonkretizovali, aké mala mať sťažovateľka 2 postavenie, ak nie ako pristupujúca dlžníčka. K tomu len bezobsažne uvádzajú, že súd jej mal priznať také postavenie, aké jej patrí. Nekonkretizujú ani to, realizácia akých práv jej bola znemožnená tým, že jej súdy nepriznali bližšie neidentifikované postavenie podľa predstáv sťažovateľiek. Rovnako bezobsažne opakujú, že pre neopísanie rozhodujúcich skutočností už v žalobe nemohli realizovať bližšie neidentifikovanú procesnú obranu. K tomu im už okresný súd uviedol, že aj po predčasnom zosplatnení úveru, hoc neúčinnom, mohli dlh splácať, čo netvrdili ani nepreukázali.

12. Najvyšší súd správne konštatoval, že krajský súd dospel k správne záveru o neprípustnosti námietky o premlčaní dvoch splátok uplatnenej sťažovateľkami až v odvolaní. Treba len súhlasiť s tým, že sťažovateľky, zastúpené advokátom, mali možnosť uplatniť námietku premlčania pred okresným súdom. Hoci sa sťažovateľky oboznámili s predbežným právnym posúdením okresného súdu na pojednávaní, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, boli zastúpené advokátom, ktorý mal vedieť kvalifikovane zareagovať na právny záver súdu, že sťažovateľkami namietaná neplatnosť zosplatnenia úveru sa dotkne len úrokov z omeškania, nie aj výšky uplatneného nároku, namiesto toho advokát zotrval len na už súdom zhodne s jeho predstavou konštatovanej neplatnosti zosplatnenia úveru a zjavne mylnej argumentácii o neunesení dôkazného bremena žalobcom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13.marca 2025

Robert Šorl
predseda senátu